

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота магістра

з теми

**ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ
НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ КРЕОЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ**

Виконала: студентка II курсу групи Ger1p-M20z
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))

Гнатівська Інна Олегівна

Керівник:

Добринчук О.О., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької мови, доцент

Рецензент:

Трофименко А.О., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов, доцент

Кам'янець-Подільський – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ.....	8
1.1 Поняття комунікативної компетентності.....	8
1.2 Структурні компоненти комунікативної компетентності.....	15
1.3 Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності старшокласників.....	20
РОЗДІЛ 2 ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КРЕОЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	28
2.1 Поняття і типологія креолізованих текстів.....	28
2.2 Особливості та види креолізованих текстів.....	34
2.3 Лінгводидактичний потенціал креолізованих текстів.....	41
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ КРЕОЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У НАВЧАННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	46
3.1 Особливості дидактизації креолізованих текстів.....	46
3.2 Комплекс вправ для формування комунікативної компетентності засобами креолізованих текстів на уроках німецької мови.....	52
3.2.1 Використання Інтернет-мемів на уроках німецької мови.....	54
3.2.2 Використання рекламних текстів на уроках німецької мови.....	61
3.2.3 Використання дудлів на уроках німецької мови.....	71
3.2.4 Використання карикатур на уроках німецької мови.....	76
3.2.5 Використання вебкоміксів на уроках німецької мови.....	82
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91

ВСТУП

На сьогоднішній день в методиці навчання іноземних мов велика увага приділяється проблемі формування комунікативної компетентності учнів на уроках іноземної мови. Відповідно до концепції модернізації освіти питання комунікативного навчання іноземної мови набувають особливого значення, оскільки комунікативна компетентність орієнтована на досягнення практичного результату в оволодінні іноземною мовою, а також на освіту, виховання і розвиток особистості школяра.

Вивчення іноземної мови розуміється не тільки як засвоєння певних кліше, не лише як отримання знань про структури мови та правила їх вживання, а й як сприйняття учнями взаємозв'язку змістової сторони мови з країною та народом, який говорить цією мовою. Відповідно до нових цільових установок завдання вчителя іноземної мови полягає в тому, щоб забезпечувати умови для залучення особистості учня до іншомовної культури та його підготовки до ефективної участі у діалозі культур.

В даний час візуальна інформація, аудіовізуальний ряд, ілюстрування, паралінгвістичні письмові засоби стають найважливішими елементами текстотворення. Візуалізація відіграє велику роль у розвитку особливого сприйняття об'єктів дійсності і є стимулом виникнення нових форм передачі інформації. Зображення вже не просто ілюструє вербальний текст, а включається до його семантики. «У сучасній міжкультурній комунікації постійно зростає роль полікодових (креолізованих) текстів, де іконічні засоби разом з вербальними відтворюють картину світу, шкалу цінностей, естетичні ідеали нації. Креолізовані тексти набувають усе більшого поширення в сучасній комунікації і є одним з найбільш успішних її засобів» [34, с. 163].

Як стверджує І.А. Гончар, «пошук способів оптимальної подачі інформації останнім часом призвів до свого роду вибуху візуальних практик, в яких

візуальний образ домінує над вербалізованими способами передачі інформації» [цит. за: 68, с.3].

Цим обумовлений той факт, що у сучасній лінгвістиці та лінгводидактиці різко зріс інтерес до іконічного коду, який став однією з репрезентацій так званої невербальної комунікації. Креолізовані тексти відображають національний характер носіїв мови, яка вивчається, та містять великий обсяг лінгвокраїнознавчої інформації. У таких текстах досить часто використовуються мовні засоби, характерні для розмовного стилю, а також граматичний та лексичний матеріал, який відноситься до різних сфер спілкування. Не менш важливою особливістю креолізованих текстів є те, що інформація, яка представлена у двох площинах (вербальній та іконічній) емоційно забарвлена, завдяки чому вона легше засвоюється. У зв'язку з цим, використання подібних матеріалів є вкрай важливим, оскільки вони є зразком сучасної іноземної мови і створюють ілюзію участі в повсякденному житті країни, мова якої вивчається, що є додатковим стимулом для підвищення мотивації учнів. Усе вищезазначене дозволяє використовувати лінгводидактичний потенціал креолізованих текстів при формуванні комунікативної компетентності старшокласників.

Таким чином, характеристика можливостей використання креолізованих текстів у закладах загальної середньої освіти III ступеня та розробка методики їх використання та впровадження у процес навчання німецької мови з метою формування комунікативної компетентності є необхідними та **актуальними** у сучасній мовній освіті.

Теоретичною базою нашого дослідження є наукові праці як вітчизняних, так і закордонних науковців, які присвячені вивченню питань визначення та особливостей формування і розвитку комунікативної компетентності (Ю.М. Ємельянов, В.А. Гузеєв, Ю.М. Жуков, Л.А. Петровська, П.В. Растянніков, Д.І. Ізаренков, О.А. Низовець, І.Д. Бех, Н. І. Гез, Т.О. Вольфовська, Ю.П. Федоренко, О. Сібіль, Н.Д. Юрійчук), вивченню феномену креолізованого тексту (О.Є. Анісімова, А.О. Бернацька, Л.С. Большакова, М.Б. Ворошилова, Л.В. Дубовицька, Д.П. Чігаєв, О.В. Пойманова, Ю.О. Сорокін, Е.Ф. Тарасов), а

також праці, які присвячені лінгводидактичному потенціалу креолізованих текстів, зокрема їх використанню на уроках іноземних мов (Н.В. Сем'ян, В.А. Сенцова, Є.А. Стуколова, Т.В. Єжова, Л.Є. Смірнова, О.І. Резнікова, О.В. Кречотень, Л.І. Байдук та інші).

Проте, незважаючи на значну кількість робіт, присвячених даному питанню, варто відзначити недостатню розробленість методичного забезпечення процесу формування комунікативної компетентності старшокласників засобами креолізованих текстів.

Мета дослідження – розробити теоретично обґрунтовану методику використання креолізованих текстів як засобу формування комунікативної компетентності старшокласників на уроках німецької мови.

Досягнення поставленої мети реалізується розв'язанням таких **завдань**:

- уточнити основні поняття дослідження, а саме «комунікативна компетентність» та «креолізований текст»;
- розглянути особливості та види креолізованих текстів;
- обґрунтувати доцільність використання креолізованих текстів на уроках іноземної мови;
- створити комплекс вправ із використанням креолізованих текстів як одного із засобів формування комунікативної компетентності на уроках німецької мови.

Об'єктом дослідження є процес формування комунікативної компетентності старшокласників.

Предметом дослідження є креолізовані тексти як засіб формування комунікативної компетентності учнів старших класів.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань застосовувався комплекс взаємопов'язаних методів: *теоретичні методи* (аналіз, порівняння, узагальнення та систематизація) для вивчення наукової та науково-методичної літератури і визначення сутності, структури та особливостей формування комунікативної компетентності, а також сутності, типології та дидактичного потенціалу креолізованих текстів; *практичні*: моделювання навчального процесу

на уроках німецької мови на основі креолізованих текстів; *емпіричні методи* (спостереження, бесіда, анкетування) для діагностування мотиваційної складової сучасних підлітків при роботі із креолізованими текстами.

Матеріалом дослідження є німецькомовні автентичні креолізовані тексти з мережі Інтернет, а саме меми, дудли, реклама, карикатури та вебкомікси.

Практичне значення роботи полягає у розробці методики використання креолізованих текстів як одного із засобів формування комунікативної компетентності старшокласників на уроках німецької мови та можливості її інтегрування в процес навчання німецької мови. Практична розробка комплексу вправ та методичних рекомендацій до них можуть бути також використані у практиці викладання методики навчання німецької мови.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорено та схвалено на науково-практичних конференціях різного рівня:

– IX Міжнародній студентській Інтернет-конференції «*Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти*» (1-7 квітня 2021 року, м. Кам'янець-Подільський);

– II Міжнародній конференції «*Фахові мови й новітні підходи до їх викладання*» (19-20 травня 2021 року, м. Київ);

– Науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2020 році (м. Кам'янець-Подільський 5-6 жовтня 2021 р.)

Публікації. Окремі результати наукового дослідження висвітлено у 3 опублікованих працях (у збірниках матеріалів конференцій):

1. **Гнатовська І.** Використання креолізованих текстів на уроках іноземної мови. *Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти* : збірник матеріалів IX Міжнародної студентської Інтернет-конф., 1-7 квітня 2021 р. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. С.173-176.

2. **Гнатовська І.** Дидактизація креолізованих текстів на уроці німецької мови. *Фахові мови й новітні підходи до їх викладання* : збірник матеріалів II Міжнародної конференції 19-20 травня 2021 р. / За ред. О.І. Чайки,

О.С. Поліщука. Київ : Видавництво НУБіП України, 2021. С.147-148.

3. **Гнатовська І.О.** Можливості дидактизації автентичної німецькомовної реклами для занять з німецької мови : збірник за підсумками наукової конференції студентів і магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2020 році, 5-6 жовтня 2021 р. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021 (прийнято до друку).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (91 найменування). Загальний обсяг дипломної роботи – 100 сторінок, основний зміст – 90 сторінок.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі досліджено питання формування комунікативної компетентності учнів старших класів засобами креолізованих текстів. Результати проведеного дослідження дають підстави сформулювати такі узагальнюючі висновки:

З метою реалізації завдань дослідження було проаналізовано низку психолого-педагогічної та науково-методичної літератури, що дозволило розкрити сутність поняття комунікативної компетентності та її складових. Комунікативну компетентність розглянуто у межах двох підходів, а саме: як здатність людини використовувати мову в тій або іншій сфері спілкування та як сукупність знань, вмінь та навичок, які необхідні для забезпечення ефективного здійснення комунікативного процесу. У контексті навчання іноземних мов іншомовну комунікативну компетентність розглянуто як здатність і готовність здійснювати ефективну іншомовну комунікацію з представниками інших лінгвоетнокультур. З'ясовано, що комунікативна компетентність є багатокомпонентною і включає в себе такі компетентності як-от: мовну (лінгвістичної), дискурсивну, соціолінгвістичну, прагматичну, стратегічну, соціокультурну, соціальну. Формування іншомовної комунікативної компетентності передбачає опанування мовною, мовленнєвою, соціокультурною та навчальною компетентностями.

Уточнено поняття креолізованого тексту, як особливого лінгвовізуального феномену, який складається з двох частин: вербальної (мовної/мовленнєвої) та невербальної (іконічної). Встановлено, що у креолізованих текстах вербальний і невербальний компоненти утворюють одне смислове, структурне та візуальне ціле. Розглянуті різні підходи щодо взаємозв'язку іконічного і вербального компонентів креолізованих текстів. У дослідженні використовується підходи О.Є. Анісімової та Н.С. Валгіної.

Розглянуто особливості креолізованих текстів, серед яких можна назвати такі: високий рівень інтегрованості іконічних засобів у вербальну частину тексту (зображення включається в семантику тексту), емоційність, незалежність іконічних засобів від мовних бар'єрів, компактність, соціокультурна та лінгвокраїнознавча складові, сучасність мови. З'ясовано, що існує велика кількість видів (жанрів) креолізованих текстів, як-от інструкції, ілюстровані художні тексти, реклами, листівки, буктрейлери, постери або плакати, буклети або брошури, фотоколажі, афіші, комікси, тощо, і їх кількість зростає. Для нашого дослідження були обрані так звані «нові» види креолізованих текстів візуального характеру, а саме меми, дудли, вебкомікси, а також більш «традиційні» – реклами та карикатури.

З'ясовано, що використання креолізованих текстів на уроках іноземних мов сприяє вирішенню наступних завдань: формуванню мовної, лінгвосоціокультурної та мовленнєвої компетентностей, відтворення мовного середовища, підвищення рівня мотивації, створення сприятливої робочої атмосфери на уроці, стимулювання до активної творчої діяльності, розвиток естетичних смаків, формування здатності учнів до декодування та інтерпретації повідомлень, розвиток критичного мислення тощо.

Розглянуто основні вимоги до креолізованих текстів, які можуть бути використані на уроках німецької мови з метою формування комунікативної компетентності. Серед основних варто назвати такі: відповідність текстів цілям та завданням навчання, адекватність та природність запропонованої ситуації, відповідність мовного матеріалу заданому рівню володіння іноземною мовою, автентичність, врахування вікових особливостей учнів, їх інтересів та фонових знань, висока візуальна якість креолізованих текстів, інформативна та емоційна насиченість тощо.

Перед початком розробки комплексу вправ на основі креолізованих текстів нами було проведено опитування через гул-форму серед учнів 10-11-х класів (в опитуванні взяли участь 18 старшокласників) з метою виявлення у них досвіду роботи з креолізованими текстами на уроках іноземної мови та мотиваційної

складової щодо подальшої роботи з такими видами текстів. Результати опитування продемонстрували зацікавленість учнів у роботі із креолізованими текстами. Враховуючи результати опитування та побажання деяких респондентів, для нашої розробки вправ були обрані меми, вебкомікси, карикатури, рекламні тексти та дудли.

Комплекс вправ був створений до кожного виду креолізованого тексту окремо з урахуванням їх жанрових особливостей. Завдання були розроблені у двох площинах креолізованого тексту, а саме опрацювання іконічної та вербальної складових. Комплекс вправ був розроблений відповідно до чотирьох етапів роботи з іншомовним текстом: дотекстовим, текстовим, післятекстовим та творчим, а також були запропоновані найоптимальніші форми роботи до кожної вправи. Розроблені вправи на основі креолізованих текстів для формування мовленнєвої (письмо, говоріння та читання) та мовної (фонетичні, граматичні та лексичні навички) компетентностей. Особлива увага приділялася соціокультурній складові креолізованих текстів.

Комплекс вправ був апробований під час проходження виробничої педагогічної асистентської практики на заняттях з «Практики усного та писемного мовлення німецької мови» (2 курс). У ході спостереження було помічено, що здобувачам освіти цікаво працювати із креолізованими текстами, завдання виконувалися швидко та продуктивно. Особливий інтерес викликали завдання на основі мемів. Зроблені висновки підчас спостереження підтвердилися також результатами бесід зі здобувачами освіти.

Апробування методики використання креолізованих текстів на уроках німецької мови засвідчило, що дані тексти можуть виступати одним із засобів формування комунікативної компетентності, що дозволяє зробити висновок про ефективність її впровадження у навчальний процес.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розгляді інших видів креолізованих текстів, зокрема аудіовізуального характеру (трейлери, рекламні ролики, відеоблоги тощо), як засобу формування комунікативної компетентності та можливостей їх використання на уроках німецької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Г.М. Социальная психология : учебник для вузов. 5-е изд., испр, и доп. М. : Аспект Пресс, 2008. 365 с.
2. Абрамов Б.А. Текст как закрытая система языковых знаков. *Лингвистика текста* : материалы научной конференции. Ч.1. М. : МГПИИЯ им. М. Горького, 1974. С. 3-10.
3. Авдеева Е.С. Использование комиксов при обучении японскому языку студентов второго курса языкового вуза : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук : 13.00.02. Москва, 2009. 20 с.
4. Авсеенкова Т. Б. Комикс как компонент обучения иностранному (французскому) языку. *Современные технологии профессионального образования: проблемы и перспективы* : материалы научно-методической конференции с международным участием. Минобрнауки России, Уральский государственный лесотехнический университет. Екатеринбург : УГЛТУ. 2014. С. 132-135.
5. Анисимова Е.Е. Лингвистика текста и межкультурная коммуникация (на материале креолизованных текстов): учеб. пособие для студ. фак. иностр. яз. вузов. М. : Издательский центр «Академия», 2003. 128 с.
6. Анисимова Е.Е. Паралингвистика и текст (к проблеме креолизованных и гибридных текстов). *Вопросы языкознания*. 1992. № 1. С. 71-79.
7. Барышникова С.Н. Формирование коммуникативной компетенции в системе обучения иноязычной речевой деятельности студентов медицинских вузов : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08. Саратов, 2005. 24 с.
8. Бахтин М. М. Литературно-критические статьи. М. : Художественная литература, 1986. 543 с
9. Березин В.М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. М. : РИП-холдинг, 2003. 180 с.
10. Бернацкая А.А. К проблеме «креолизации» текста: история и

современное состояние. *Речевое общение: Специализированный вестник*. 2000. № 3. С. 104-110.

11. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання : навч.-метод. посібн. К. : ІЗМН, 1998. 204 с.

12. Большакова Л.С. О содержании понятия «поликодовый текст». *Вестник Самарского государственного университета*. 2008. № 4. С. 19-24.

13. Быстрой Е.Б., Скоробренко И.А. Речевая направленность урока иностранного языка как условие формирования коммуникативной компетенции обучающихся. *Евразийский гуманитарный журнал*. 2018. № 2. С. 99-102.

14. Валгина Н.С. Теория текста : учеб. пособие. М. : Логос, 2003. 280 с.

15. Вебкомікс : веб-сайт. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 12.11.2021).

16. Вольфовська Т.О. Комунікативна компетентність молоді як одна із передумов досягнення життєвої мети. *Шлях освіти*. 2001. №3. С. 13-16.

17. Воробьёва Е.В. К вопросу о взаимодействии вербальных и визуальных средств в креолизованном тексте. *Известия Волгоградского государственного педагогического университета*. 2009. № 10. С. 54-58.

18. Ворошилова М.Б. Креолизованный текст: аспекты изучения. *Политическая лингвистика*. 2006. № 20. С. 180-189.

19. Ворошилова М.Б. Креолизованный текст в политическом дискурсе. *Политическая лингвистика*. 2007. Вып. (3) 23. С. 73-78.

20. Вторникова Ю.С. Комунікативна компетентність у структурі ключових компетентностей граждан Европы. *Витоки педагогічної майстерності : збірник наукових праць*. Полтава, 2011. С. 88-94.

21. Гавриляк Л.С. Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки сучасного фахівця. *Scientific journal «ЛОГОΣ. The art of scientific mind»*. 2019. № 3 April. С. 70-73.

22. Гез Н.И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований. *Иностранные языки в школе*. 1985. № 2. С. 17-24.

23. Глухов Б.А., Щукин А.Н. Термины методики преподавания русского языка как иностранного. М. : Рус.яз., 1993. 371 с.
24. Головина Л.В. Взаимовлияние иконических и вербальных знаков при смысловом восприятии текста : автореф. дис. на соискание науч. степени к. филол. наук : Москва, 1986. 21 с.
25. Григорьева Є. Креолизованные тексты в межкультурной коммуникации. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/196552662.pdf> (дата звернення 20.08.2021).
26. Гужев В. Матрица разнообразия – способ определения компетентности педагогов. *Директор школы*. 2006. №8. С. 27-30.
27. Державний стандарт базової середньої освіти № 898 від 30 вересня 2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti> (дата звернення 12.09.2021).
28. Дубовицкая Л.В. Феномен креолизованного текста (на материале креолизованных текстов письменной коммуникации): автореф. на соискание ученой степени канд. филол. наук. 10.02.19. Москва, 2013. 22 с.
29. Дудл – що це таке? : веб-сайт. URL : <https://mojaosvita.com.ua/vidpovidi/dudl-shho-ce-take/> (дата звернення 1.11.2021).
30. Ейгер Г.В., Юхт В.Л. К построению типологии текстов. *Лингвистика текста* : материалы научной конференции при МГПИИЯ им. М. Тореза. М. , 1974. Ч. I. С. 103-110.
31. Емельянов Ю.Н. Теория формирования и практика совершенствования коммуникативной компетентности : дис....докт. псих. наук. Л. : 1990. 403 с.
32. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. Л. : изд-во Лен. Гос. Ун., 1985. 162 с.
33. Жуков Ю.М., Л.А. Петровская, П.В. Растянников. Диагностика и развитие компетентности в общении : спецпрактикум по социальной психологии. М. : Изд-во МГУ, 1990. 104 с.
34. Завадська О.В. Феномен креолізованого тексту: актуальна проблема

сучасних лінгвістичних досліджень. *Лінгвістичні дослідження*. 2016. Вип. 43. С. 163-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2016_43_24 (дата звернення 10.05.2021).

35. Завіниченко Н.Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07 / Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К., 2003. 216 с.

36. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2003. 273 с.

37. Заседателева М.Г. Роль парной и групповой форм работы в повышении мотивации студентов к изучению иностранного языка. *Вестник Челябинского государственного педагогического университета*. 2017. № 8. С. 29-36.

38. Зотова И.Н. Характеристика коммуникативной компетентности. *Известия ТРГУ. Тематический выпуск «Психология и педагогика»*. Таганрог : 2006. №13. С. 225-227.

39. Изаренков Д.И. Базисные составляющие коммуникативной компетенции и их формирование на продвинутом этапе обучения студентов-нефилологов. *Русский язык за рубежом*. 1990. № 4. С. 54-60.

40. Ісаєва Олена. Креолізований текст на уроках світової літератури як фактор активізації читацької діяльності. URL : <http://ozonlit.in.ua/kreolizovanyj-tekst-na-urokah-svitovoji-literatury-yak-faktor-aktyvizatsiji-chytatskoji-diyalnosti/> (дата звернення: 15.03.2021)

41. Карикатура. *Енциклопедія сучасної України* : веб-сайт. URL : <https://esu.com.ua/> (дата звернення 10.11.2021).

42. Кияк-Редькович Л.Т. Полісеміотичність логотипів міст та брендів як тип візуально залежних текстів малої форми. *Лінгвістика XXI століття : нові дослідження і перспективи*. 2009. № 3. С. 129-137.

43. Князян М.О. Дидактизація як база інноватизації навчання іноземних мов у Європейському Союзі та Україні. *Науковий вісник Південноукраїнського*

національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. 2012. № 11-12. С. 175-180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2012_11-12_27 (дата звернення 12.04.2021).

44. Кононець Ю.В. Вербально-візуальна єдність полікодових текстів *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. Вип. 18. 2010. С. 186-192.

45. Корніяка О.М. Розвиток комунікативної компетентності особистості в сучасному соціокомунікативному просторі. *Матеріали II Всеукраїнського психологічного конгресу, присвяченого 110 річниці від дня народження Г.С. Костюка* (19-20 квітня 2010 року). К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. Т.І. С. 140-145.

46. Кречотень О.В., Байдак Л.І. Технологія використання рекламних текстів на занятті з іноземної мови. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 47. С. 136-140.

47. Кузнецова И. Почему нужно работать в группах. *Начальная школа: плюс до и после*. 2007. №11. С. 16-22.

48. Лютянська Н.І. Полікодовість як ознака англомовних мас-медійних текстів. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія "Філологічні науки". Мовознавство*. 2019. № 11. С.88-92 DOI: <https://doi.org/10.24919/2663-6042.11.2019.175422>

49. Мамчур Л. Мовна і комунікативна компетентність особистості: суть і характерні ознаки. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Херсон: Вид-во ХДПУ, 2006. Вип. 4. С. 193-197.

50. Махінов В. М. Формування іншомовної комунікативної компетентності при вивченні іноземних мов як основи комунікативної культури студента. *Наукові записки. Серія: Педагогічні та історичні науки*. 2014. Вип. 116. С. 163-169.

51. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів /

Бігич О.Б. та ін. : за ред С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

52. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / Бігич О.Б. та ін. : за ред С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 1999. 320 с.

53. Морозова А.Л. Развитие иноязычной коммуникативной компетентности студентов неязыковых вузов : монография. Томск : Изд-во Томского политехнического университета, 2011. 118 с.

54. Низовець О.А. Особистісні детермінанти розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07. Київ. 2011. 23 с.

55. Олександренко К.В. Психолого-педагогічні умови і фактори, що забезпечують розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, 2008. Т. 10. Ч. 5. С. 438-445.

56. Петрушин С.В. Психологический тренинг в многочисленной группе (методика развития компетентности в общении в группах от 40 до 100 человек). М. : Академический проект; Екатеринбург : Деловая книга, 2000. 256 с.

57. Пінчук І.О. Структура іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1. С. 100-106. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2019_1_14 (дата звернення: 1.11.2021).

58. Пода Т.А. Інтернет-меми як феномен інформаційного суспільства. *Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія.* 2017. № 1 (25). С.117-120.

59. Пойманова О. В. Семантическое пространство видеоречевого текста : автореферат дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук : 10.02.19. Москва, 1997. 24 с.

60. Покоління Z. Інтерес до навчання падає. У чому причина та як зарадити? : веб-сайт. URL: <https://osvitoria.media/experience/pokolinnya-z-interes-do-navchannya-padaye-v-chomu-prychyna-ta-yak-zaradyty/> (дата звернення 6.10.2021).

61. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. 3-е изд. стер. М.: Изд. центр «Академия», 2010. 368 с.
62. Полат Е.С. Новые педагогические технологии в обучении иностранным языкам. *Иностранные языки в школе*. 2002. №1. С. 22-27.
63. Прокопова И.И. К вопросу об использовании мессенджеров и gif-анимации в практике обучения РКИ. *JĘZYK ROSYJSKI JAKO OBECY. Dydaktyka w audytorium słowiańskim i niesłowiańskim*. 2019. С. 271-285.
64. Резникова А.И. Методика использования французских комиксов как средства совершенствования иноязычной коммуникативной компетенции старшеклассников : автореф. дис. на соискание уч. степени канд-та пед. наук : 13.00.02. Нижний Новгород, 2018. 24 с.
65. Романова Н., Филиппов А., Панькин В. Знаки прошлого и настоящего. Москва : Флинта: Наука, 2007. 280 с
66. Сем'ян Н.В. Використання креолізованого тексту як навчального засобу на уроках англійської мови в закладах середньої освіти. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 31. Т. 2. 2021 р. С.62-65 DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/31-2.11>
67. Семёнова Ю.Ю. Использование аутентичной рекламы на уроке иностранного языка для развития речевых навыков. URL : <https://docplayer.com/59546911-Ispolzovanie-autentichnoy-reklamy-na-uroke-inostrannogo-yazyka-dlya-razvitiya-rechevyh-navykov.html> (дата звернення 14.08.2021).
68. Сенцова В.А. Поликодовые тексты как средство обучения итальянских учащихся русской грамматике (I сертификационный уровень) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд..та пед. наук : 13.00.02. Санкт-Петербург, 2017. 21 с.
69. Серликова И.А. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранным языкам. URL : <https://nsportal.ru/npo-spo/obrazovanie-i-pedagogika/library/2020/09/26/formirovanie->

inoazychnoy-kommunikativnoy (дата звернення 01.11.2021).

70. Сібіль О. Компетентність випускника школи. *Завуч*. 2004. №8 (194). С. 11-12.
71. Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. Київ, 1974. 865 с.
72. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1970-1980. Т. 4. 840 с.
73. Смирнова Л.Е. Подбор аутентичных материалов для практических занятий по иностранному языку. *Инновационная наука*. 2016. № 4–4. С. 108–110. URL: <https://aeterna-ufa.ru/sbornik/IN-16-4-4.pdf> (дата звернення: 03.11.2021).
74. Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф. Креолизованные тексты и их коммуникативная функция. *Оптимизация речевого воздействия* : коллективная монография. М. : Высшая школа, 1990. С. 180-186.
75. Социология: словарь-справочник. Междисциплинарные исследования / отв. редактор Г.В. Осипов. М., 1991. Т. 3. 247 с.
76. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 4 (30). С. 280-286.
77. Стуколова Е.А., Ежова Т.В. Креолизованный Интернет-текст как средство эффективной подготовки будущего учителя иностранного языка. *Мир науки. Педагогика и психология*. 2020. №4, С. 1-9. URL : <https://mir-nauki.com/PDF/52PDMN420.pdf> (дата звернення: 13.05.2021).
78. Сутність та види реклами. Джерела розповсюдження реклами. URL : <https://buklib.net/books/25970/> (дата звернення: 27.09.2021).
79. Тельминов Г. Н. Интернет-реклама как вид креолизованного текста. *Вестник Нижегородского ун-та им. Н.И. Лобачевского*. 2009. № 5. С. 300-304.
80. Федоренко Ю.П. Формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Полтава, 2005. 212 с.
81. Чигаев Д.П. Способы креолизации современного рекламного текста : дис. ... к-та филол. наук : 10.02.01. Москва, 2010. 223 с.

82. Чорна О.О. Особливості та практика формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. 2013. Вип. 22. С. 230-237.
83. Шарова Т.М., Шаров С.В., Бородихіна О.В. Формування комунікативно-діалогічної компетентності студентів-філологів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 29. С. 74-76.
84. Щурина, Ю.В. Интернет-жанры. *Жанровое своеобразие*. 2016. №.13. С. 156-168.
85. Щурина Ю.В. Комические креолизованные тексты в интернет-коммуникации. *Вестник новгородского государственного университета*. 2010. №57. С. 82-86.
86. Юрійчук Н. Д. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя-філолога. *Вісник Націон. ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 4 (160). С. 224-228.
87. Bachman, L. F. *Fundamental considerations in language testing*. Oxford : Oxford University Press. 1990. 422 pp.
88. Bieli A. Didaktisierung von Texten URL : https://textsupport.ch/wp-content/uploads/2019/04/Didaktisierung-von-Texten_April-2019.pdf (дата звернення 11.04.2021).
89. Canal M. From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy. *Language and Communication*. London : Longman, 1983. P. 2-14.
90. Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on Key Competences for Lifelong Learning . Brussels, 17.1.2018 18 с. URL : https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:395443f6-fb6d-11e7-b8f5-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (дата звернення 10.09.2021).
91. Van Ek, J. A. *Objectives for foreign language learning*. Strasbourg : Scope, Council of Europe Press, 1986. Vol. 1. 89 p.